

særlig undersøgelse angående tilstedeværelsen af eksisterende anlæg, hvilken undersøgelse vil ligge bedre hos sundhedskommissionerne end hos landvæsenskommissionerne. Bortset fra det særlige forbud i de indre områder får beskyttelsesområderne derfor efter § 41 kun den virkning, at allerede givne tilladelser til nedslivningsanlæg m. v. afbrydes, således at forholdet på ny må forelægges sundhedsmyndighederne. Da virkningen efter stk. 2 er mindre vidtgående end efter stk. 1 og udskyder den endelige afgørelse om nedslivningsanlægget m. v. til en anden myndighed, har man ikke stillet krav om indkaldelse for landvæsenskommissionen af de grundejere, der alene omfattes af stk. 2.

For det tredje har man ikke opretholdt retten til erstatning for krav om nedlæggelse eller ændring af de pågældende anlæg. For nedslivnings- og lign. anlæg indrettet efter lovforslagets ikrafttræden vil dette følge af reglen i § 40, hvorefter anlæggene altid kræver tilladelse, og tilladelsen altid kan tilbagetages uden erstatning. For anlæg indrettet før lovforslagets ikrafttræden har man lagt vægt på, at det drejer sig om ikke særligt investeringskrævende anlæg, der vil kunne være uheldige for vandforsyning, at det siden normalsundhedsvedtægten af 1948 for landkommuner har været en mange steder gældende og efterhånden meget almindelig regel, at tilladelsen til disse anlæg kan tilbagekaldes uden erstatning, og at anlæggene efter vandløbslovens regler uden erstatning vil kunne tvinges ind under en kloakering. I øvrigt ville det formentlig kun være visse, ældre anlæg, der kunne berettigt til erstatning, nemlig anlæg, der er indrettet, før vedkommende kommune fik sundhedsvedtægt med sivebrøndsforbud, og før der var vandforsyningsanlæg i nærheden af nedslivningsanlægget (1926-lovens § 11, stk. 2), og endvidere anlæg, der er tilladt uden forbehold om tilbagekaldelse; langt de fleste ældre anlæg vil ikke falde ind under disse grupper. I overensstemmelse med ovenstående foreslås det i § 41, at tilladelser til nedslivningsanlæg m. v. altid afbrydes uden erstatning i beskyttelsesområderne; i § 69 fastslås det samme for ældre, tilladte eller utilladte anlæg.

Om beskyttelsesområdernes størrelse er det svært at give almindelige anvisninger. Udgangspunktet må være vandværkets indvindingsopland, jfr. bemærkningerne til § 1, stk. 2, men ved store oplande med tætte jordlag og dyb grundvandstand behøver beskyttelsesområdet ikke at dække hele oplandet. I praksis fastlægges beskyttelsesområderne ofte som cirkler med centrum i vandværksboringen, jfr. 1961-betænkningen side 33. I sundhedsstyrelsens cirkulære nr. 117 af 10. maj 1960 er givet nogle vejledende afstandsregler for beskyttelsen.

Til § 42.

Bestemmelsen, der er ny, giver regler om beskyttelse af grundvandet mod forurenende forhold, der ikke omfattes af §§ 39-41. Der kan herunder blive tale om følgende forhold:

a) Forhold, der medfører en nærliggende fare for forurening af vandforsyningen, og som derfor eventuelt vil være ulovlige efter almindelige, nabo-retlige grundsætninger. Der kan herved henvises til højesteretsdom i U.f.R. 1958.365, 1961-betænkningen side 118, nr. 63, om forurening med fenolholdigt spildevand, som en fabrik lod udflyde på sin grund eller aflede gennem en utæt kloak. Et særligt tydeligt eksempel på, at også nærliggende forureningsfare kan gøre et forhold ulovligt efter naboretsgrundsætninger, forelå i en sag, der afgjordes ved kendelse af 10. august 1967 fra landvæsenskommissionen af 10. marts 1927. Sagen drejede sig om en losseplads, der var anlagt tæt ved en større byvandforsynings boringer på et sted, hvor jordlagene gav forholdsvis ringe beskyttelse mod forurening. Nogen forurening af vandværksvandet var ikke konstateret, men kendelsen udtalte, at forholdet efter landvæsenskommissionens skøn medførte en så udtalt risiko for forurening af grundvandet, at benyttelsen af lossepladsen måtte ophøre; der kunne om fornødent senere rejses spørgsmål om fjernelse af allerede anbragt affald. Afgørelsen må antages truffet i medfør af 1926-lovens § 11, sidste stk.

b) Forhold, som medfører en fjernere liggende fare for forurening af vandforsyningen, når forholdet findes i en erhvervsvirksomhed og kræver tilladelse efter byggelovgivningen, sundhedslovgivningen eller anden lovgivning eller kan forbydes uden erstatning af sundhedskommissionen — se normalsundhedsvedtægten for landkommuner § 30. Der kan herunder være tale om forurenende spild på en fabrik af væske, der ikke omfattes af nærværende forslags § 39, om forurenende oplag på en fabrik eller på lossepladser og om pelsdyrferme, hvor dyrenes udtømmelser kan medføre forureningsfare.

c) Spildevandsanlæg bortset fra sive- og samlebrønde og lign., når de medfører fjernere forureningsfare for vandforsyningen. Der kan herunder være tale om kloakeringer gennem utætte ledninger, om kloakeringer med udløb i vandløb på strækninger, hvor der ligger boringer langs vandløbets bred, eller om spildevandsafledning, der ender med udsivning på jordoverfladen. Ofte vil sådanne forhold kræve tilladelse fra en vandløbsret, og vandløbsretten kan optage spørgsmålet til ny overvejelse, hvis forureningsfaren opstår eller oplyses på et senere tids-